

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lutego 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Andrzej Stępka

po rozpoznaniu na posiedzeniu bez udziału stron w dniu 7 lutego 2018 r.,

w sprawie K. M.

zażalenia na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 3 października 2016 r., o odmowie przyjęcia osobistego wniosku K. M. o wznowienie postępowania w sprawie II K ../14 Sądu Rejonowego w Z., zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Okręgowego w Ł. z dnia 2 marca 2016 r.,
na podstawie art. 437 § 1 k.p.k.

p o s t a n o w i ł

I. utrzymać w mocy zaskarżone zarządzenie;

II. zasądzić od Skarbu Państwa na rzecz adwokata T. K., Kancelaria Adwokacka , kwotę 442,80 zł (czterysta czterdzieści dwa złote i 80/100), w tym 23% podatku VAT, za udzielenie K. M. obrony z urzędu.

UZASADNIENIE

Dnia 10 marca 2016 r. (data wpływu pisma) K. M. złożył do Sądu Okręgowego w Ł. wniosek o wznowienie postępowania w sprawie II Ka .../15, zakończonego prawomocnym wyrokiem tego Sądu, którym umorzono postępowanie karne. Sprawa ta została przekazana według właściwości do Sądu Apelacyjnego . W dniu 30 czerwca 2016 r. K. M. wniósł o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu sporządzenia wniosku o wznowienie tego postępowania. Przewodniczący Wydziału II Karnego Sądu Apelacyjnego w dniu 1 czerwca 2016

r., w sprawie o sygn. akt II AKo .../16, wyznaczył wnioskodawcy obrońcę z urzędu w osobie adw. M. R., w celu zbadania akt sprawy i sporządzenia (w przypadku stwierdzenia podstaw prawnych) wniosku o wznowienie postępowania. Wyznaczona z urzędu obrońca przedstawiła w dniu 6 lipca 2016 r. opinię o braku podstaw do sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania karnego (k. 32).

Pismem z dnia 12 lipca 2016 r. K.M. został wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 2 k.p.k. do usunięcia w terminie 7 dni braku formalnego poprzez sporządzenie i podpisanie wniosku o wznowienie postępowania przez ustanowionego z wyboru adwokata albo radcę prawnego, pod rygorem odmowy przyjęcia wniosku (k. 30 - 31). To wezwanie zostało doręczone podejrzanemu w dniu 15 lipca 2016 r. (k. 42). K. M. nie usunął jednak w zakreślonym terminie powyższego braku formalnego, natomiast wniósł o wyznaczenie mu kolejnego obrońcy z urzędu (pismo z dnia 20 lipca 2016 r., k. 44). Zarządzeniem z dnia 8 sierpnia 2016 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego nie uwzględnił tego wniosku. Wskazał nadto, że nie zachodzą przesłanki do uznania, iż dotychczasowy obrońca z urzędu zleconą mu czynność procesową wykonał w sposób nierzetelny.

W dniu 3 października 2016 r. Przewodniczący II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego, na zasadzie art. 530 § 2 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 i 2 k.p.k. zarządził odmowę przyjęcia osobistego wniosku K. M. uznając, że wobec nieusunięcia braku formalnego należało odmówić przyjęcia wniosku, jako nieodpowiadającego wymogom z art. 545 § 2 k.p.k. W odpowiedzi na to zarządzenie, w dniu 12 października 2016 r. podejrzany wniósł o ustanowienie mu obrońcy z urzędu w celu wniesienia zażalenia na to zarządzenie (k. 51, 54, 62).

W dniu 4 sierpnia 2017 r. wyznaczony został podejrzanemu obrońca z urzędu w celu ewentualnego sporządzenia zażalenia na zarządzenie Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego z dnia 3 października 2016 r., w sprawie II AKo .../16 (k. 65). W dniu 18 listopada 2017 r. obrońca złożył zażalenie na przedmiotowe zarządzenie (po przywróceniu przez Sąd terminu do jego wniesienia). Podniósł w nim, że co prawda sam fakt, iż dotychczasowy obrońca nie uznał, aby zachodziły podstawy do wznowienia postępowania, nie uzasadnia poglądu, że zlecone mu czynności wykonał nierzetelnie, to jednak

kwestia ta nie jest „pozbawiona wątpliwości, z uwagi na ocenny i subiektywny pogląd obrońcy”.

W konkluzji wniósł o uchylenie zaskarżonego zarządzenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zażalenie obrońcy K. M. nie zasługuje na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy zwrócić uwagę, iż przepis art. 545 § 2 k.p.k. stwierdza jednoznacznie, że jeśli wniosek o wznowienie postępowania nie pochodzi od prokuratora, powinien być sporządzony i podpisany przez adwokata albo radcę prawnego. W doktrynie oraz orzecznictwie obowiązek ten określany jest powszechnie jako przymus adwokacki, chodzi bowiem o to, by przedmiotowy wniosek opracował podmiot fachowy. Użyte w tym przepisie sformułowanie „powinien” jest równoznaczne z bezwzględną koniecznością realizacji nakazu w nim zawartego. Złożenie wniosku o wznowienie postępowania sporządzonego osobiście przez samego wnioskodawcę (skazanego, ukaranego, podejrzanego), jest czynnością prawnie bezskuteczną (zob. *T. Grzegorzcyk. Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Warszawa 2008, s. 1153; postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 września 2012 r., III KZ 67/12, Lex Nr 1220908; z dnia 21 listopada 2012 r., IV KZ 65/12, Lex Nr 1228644; z dnia 30 września 1996 r., V KZ 47/96, OSNKW 1996, Nr 11 - 12, poz. 88*). W przedmiotowej sprawie K. M. nie był uprawniony do sporządzenia osobiście wniosku o wznowienie postępowania. Brak formalny wniosku polegający na niesporządzeniu i jego niepodpisaniu przez adwokata lub radcę prawnego mógł być usunięty tylko wówczas, gdyby ustanowił on pełnomocnika w osobie adwokata lub radcy prawnego z wyboru, gdyż został prawidłowo do tego wezwany w trybie art. 120 § 1 k.p.k.

Rozpoznając niniejsze zażalenie Sąd Najwyższy nie mógł badać zasadności podniesionych przez skazanego argumentów uzasadniających - jego zdaniem - wznowienie postępowania, gdyż stanowiłoby to obejście przepisów ustanawiających przymus adwokacki. Należy jednak stwierdzić, iż pierwszy obrońca wyznaczony na mocy zarządzenia Przewodniczącego II Wydziału Karnego Sądu Apelacyjnego, ustosunkował się do wniosku K. M. i wskazał, że po analizie argumentów podniesionych przez niego oraz na podstawie zgromadzonego

materiału dowodowego nie stwierdził, by zaistniały przesłanki do wznowienia postępowania, enumeratywnie wyliczone w art. 540 k.p.k. i następnych. Podniesione przez podejrzanego okoliczności w osobistym wniosku, nie mogły zaś stanowić podstaw do wznowienia postępowania karnego - tym bardziej, że postępowanie w niniejszej sprawie zakończyło się uchYLENIEM skazującego wyroku Sądu Rejonowego w Z. i rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego w Ł. w postaci umorzenia postępowania karnego względem wówczas oskarżonego K. M. na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k., wobec zaistnienia przesłanek z art. 31 § 1 k.k.

Należy jednak zauważyć, iż złożenie wniosku o wznowienie postępowania na korzyść podejrzanego nie jest ograniczone żadnym terminem. Zatem może on uczynić to po zebraniu odpowiednich środków i zleceniu sporządzenia wniosku ustanowionemu przez siebie adwokatowi lub radcy prawnemu, o ile obrońca uzna, że powody do wznowienia rzeczywiście zachodzą. Ponieważ jednak w przedmiotowej sprawie K. M. mimo wezwania nie usunął braku formalnego, wydanie zaskarżonego zarządzenia było konieczne. Zarządzenie to jest w pełni zasadne i należało utrzymać je w mocy.

O wynagrodzeniu dla obrońcy z urzędu orzeczono na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 4 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

kc